

Скрипник В.С. (Україна, Надвірна)

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ ЇЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Івано-Франківщина характеризується неоднорідною екологічною ситуацією. З одного боку, на її теренах збережені неповторні природні ландшафти, реліктові та ендемічні види рослин і тварин, унікальні природні комплекси. Різноманіття природних ресурсів у регіоні формує потужний рекреаційно-туристичний потенціал, який є одним із найбільших і найперспективніших в Україні. З іншого боку, Івано-Франківщина має високий інтегральний показник антропогенних (техногенних) навантажень на навколишнє середовище. На окремих територіях екологічна ситуація те якість довкілля характеризуються як несприятливі для здоров'я людини, а м. Калуш, сс. Кропивник і Сівка-Калуська визнані зоною надзвичайної екологічної ситуації.

Щільність викидів від стаціонарних джерел у розрахунку на 1 квадратний км території області складає близько 14,6 т забруднювальних речовин, а на 1 особу – 146,8 кг, що є четвертим показником в Україні. За загальними запасами поверхневих вод область займає третє місце в державі. Поверхневі води розміщені по території області нерівномірно. В області нараховується 22 родовища прісних підземних вод. Важливим природним ресурсом є ліси. Близько половини території області (636,6 тис. га або 45,7% загальної площі) вкрито лісами – 6,0% лісів України. На одного жителя припадає майже 0,5 га лісу проти 0,2 га у середньому по Україні.

В продовж останніх років спостерігається тенденція збільшення площі природно-заповідного фонду, яка нараховує 474 територій та об'єктів загальною площею 218,8 тис. га, що складає 15,7% від загальної площі області. Тут функціонують природний заповідник "Горгани", національні природні парки – Карпатський, Галицький, Верховинський, "Гуцульщина", президентська "Резиденція Синьогора". На територіях сміттєзвалищ, полігонах відходів і підприємств накопичено 40636,3 тис. т відходів і щорічно ця цифра зростає на 760 тис. т. Більшість полігонів не відповідають вимогам екологічної безпеки.

Найбільше антропогенне навантаження за обсягами викидів і скидів у довкілля формується у рівнинних і передгірських ландшафтах (водозбори рік Гнила Липа, Ворона, Бистриці Надвірнянська та Солотвинська, Сівка, Саджавка). Складна екологічна ситуація у Галицькому, Калуському, Надвірнянському та Долинському районах, на територіях яких знаходяться Бурштинська ТЕС, Калуська ТЕЦ, ПАТ "Івано-Франківськцемент", ВАТ "Нафтохімік Прикарпаття" та ін. Найвність загрози руйнування і забруднення природного середовища, а також неконтрольоване виснаження природних ресурсів, обумовлює необхідність розробки системи збалансованого ресурсокористування та управління природними ресурсами, побудованої на принципах: системність, безперервність, невиснажливе природокористування, відтворення, збереження та охорона. На цих принципах необхідно побудувати еколого-ресурсну карту Івано-Франківської області, яка стане основою для акцентування на рекреаційно-туристичному використанні території області у залежності від екологічного стану її ландшафтів. Пропонуємо нове туристичне районування Прикарпаття:

1. Зони сприятливі для розвитку туризму та будівництва туристичних та готельних комплексів зі сприятливим екологічним станом.
2. Зони перспективного розвитку туристичної інфраструктури з нормальним екологічним станом.
3. Зони задовільних перспектив розвитку туризму.
4. Зони обмежених перспектив розвитку туризму, що вимагають додаткових екологічних досліджень.
5. Зони несприятливі для розбудови туристичної індустрії через екологічні обмеження.

Крім того, для забезпечення сталого природокористування та охорони довкілля необхідно створити довгострокову екологічну програму та впровадити оперативні заходи з охорони навколишнього середовища, умов життєдіяльності населення та підвищення рівня екологічної безпеки.